

**Part 5**  
กิจกรรม

ในรอบปี ระหว่าง 17 กย.59 - 30 ส.ค.60



ปาฐกถา

# “คนสื่อในอนาคต ในยุคที่ใครๆ ก็เป็นสื่อได้”

เนื่องในงานประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2559 สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

วันเสาร์ที่ 17 กันยายน 2559



โดย

**สุกรีชัย หยุ่น**

ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารและกองบรรณาธิการ  
บริษัท เนชั่น มัลติมีเดียกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

สวัสดีครับ สวัสดีเพื่อนๆ สื่อมวลชนทุกท่านครับ ประมาณสองเดือนก่อนผมได้รับการติดต่อให้มาพูดในวันนี้ให้กับสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ หัวข้อก็ตั้งเฟื่องเสร็จ ผมก็พยายามที่จะหาเนื้อหาที่จะมาให้กำลังใจกับนักข่าวพยายามให้เป็นข่าวดีก็เลยพยายามที่จะหาเนื้อหาตัวอย่างว่ากระแสข่าวที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่ไม่ค่อยดีเท่าไรเจอกับภาวะเศรษฐกิจเจอกับภาวะความเปลี่ยนแปลงมากมายที่มีข่าวที่นั่นลดคนที่นั่นลดคน มีข่าวว่าสื่อสิ่งพิมพ์กำลังแย่มิข่าวว่าสื่อทีวีดิจิตอลก็แข่งขันกันจนเลือดสาด

ผมก็พยายามจะคิดว่า ผมจะสวนกระแส เพราะว่าตลอดชีวิตคนทำสื่อก็พยายามสวนกระแส โดยการมาบอกว่าอย่าไปเชื่อ!! อย่าไปเชื่อข่าวร้าย!ทั้งหลายของวงการนี้ อย่าไปเชื่อว่าเรากำลังจะแย่

อย่าไปเชื่อว่านักข่าวกำลังหมดยุคหมดสมัย อย่าไปเชื่อว่านักข่าวต้องปรับตัวอีกแล้วผมยังจะสามารถบอกได้ว่าเราทำอย่างนี้ต่อไปเถอะ ชีวิตเราก็จะปกติ เพราะทั้งหมดนี้เป็นความกลัวที่สร้างภาพขึ้นมาเกินความจริงเพราะใครจะรู้ดีมากกว่าพวกเราที่เป็นนักข่าวใครจะสามารถมาสร้างความสั่นคลอนให้กับอาชีพนักข่าวได้

ผมพยายามคิดแล้วคิดอีกหาข้อมูลต่างๆ เพื่อจะมาพูดวันนี้ให้ได้ยินว่าทุกอย่างกำลังเรียบร้อยทุกอย่างกำลังดีไม่มีอะไรต้องเป็นห่วงผมเสียใจที่จะบอกว่าผมหาหลักฐานเพื่อจะพูดอย่างนั้น แต่น้อยมากเลยครับพยายามที่จะหาว่าทุกอย่างเรียบร้อยไม่มีอะไรจะต้องเป็นห่วงเป็นใยเกือบจะไม่มีเลยครับ





ฉะนั้นจึงคิดถึงหัวข้อนี้ว่า หัวข้อที่ตั้งมาให้ผมก็คือ“เมื่อใครๆเป็นนักข่าวได้เราจะปรับตัวอย่างไร”เพื่อให้เรายังเป็นนักข่าวได้ เราเคยบอกว่าเราเป็นหมาเฝ้าบ้าน ตอนนี้อย่างไร ก็เป็นหมาได้ แต่ก่อนหน้านี้ในซอยเราเป็นหมาตัวเดียวเราวิ่งเข้าออกนอกออกในในซอยนั้นอย่างเต็มภาคภูมิเราเป็นหมาที่เฝ้าซอยและเราก็เห่าบ้าง กัดกันไม่ให้หมาตัวอื่นเข้ามาในซอยเราบ้างและเราก็พยายามที่จะให้เห็นว่าหมาตัวนี้เท่านั้นแหละที่จะสามารถดูแลปกป้องซอยนี้ได้แต่อยู่ดี ๆ วันหนึ่งเราก็ตื่นขึ้นมาเห็นว่ามีหมาเต็มซอยเลยแล้วหมาซอยนี้ก็เพ่นพ่านทำอะไรหลายอย่างที่เราเคยคิดว่าเราเท่านั้นที่ทำได้วันนี้เราอยู่ในซอยที่มีหมาเต็มไปหมดแล้วเราก็ตั้งคำถามว่าเกิดอะไรขึ้น

**ถามว่าสิ่งที่เราเจออยู่ทุกวันนี้มันเกิดขึ้นกะทันหันหรือเปล่ามันปูบับว่าเราตื่นเข้าขึ้นมาแล้วเรามีหมาเต็มบ้านที่มาแข่งกับเราและมาสลายบทบาทของเราในฐานะการเป็นหมาเฝ้าบ้านอย่างเดิมหรือเปล่า? ....ผมเชื่อว่าไม่ครับ!!**

ผมเชื่อว่าสัญญาณเตือนภัยในวงการสื่อมวลชนมีมานานพอสมควรเท่าที่ผมจำได้ในประสบการณ์ส่วนตัวผมสัญญาณแรกเลยนะครับเกิดประมาณเมื่อ 20 ปีก่อน ผมจำได้ว่าปี 2010 ผมได้รับเชิญให้ไปพูดเกี่ยวกับเรื่องสื่อแล้วภาพแรกที่ผมให้คนทำสื่อได้เห็นและก็ปิดด้วยคำพูดนี้ครับเมื่อ 6 ปีก่อน ผมบอกว่าเรา กำลังเจอกับ Perfect Storm คำว่า Perfect Storm ถ้าใครดูหนัง Perfect Storm ก็จะรู้ว่ามันเป็นพายุสุดยอดครบถ้วน แปลว่า

มันมาจากทุกทิศทุกทางมันสามารถจะทำลายทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางหน้าแล้วมันไม่เลือกเหยื่อ แปลว่าใครอยู่ในเส้นทางของพายุนี้โดนกวาดไปหมดไม่มีข้อยกเว้นไม่สนใจว่าคุณเป็นนายก. นาย ข. ไม่สนใจว่าคุณมีตำแหน่งอะไร ไม่สนใจว่าคุณเคยเป็นยักษ์ใหญ่หรือคุณเป็นยักษ์เล็ก หรือคุณมีชื่อเสียง มีวิชาชีพที่ทุกคนจะต้องเคารพยกย่องนับถือคุณ

Perfect Storm มาที่หนึ่งกวาดไปหมดเลยนั่นเมื่อ 6 ปีก่อนแล้วก็เป็นการ บอกกล่าวว่าเราต้องปรับตัวอย่างไร ถ้าเราไม่ปรับตัวตายลูกเดียว ซึ่งผมก็เชื่อว่าตอนนั้นสื่อมวลชนพวกเราก็ได้รับรู้ถึงสัญญาณนั้นก็มีความชัดเจนมันมาจากตะวันตกด้วยซ้ำ พายุนี้มาจากทางตะวันตกในโลกสื่อมวลชนทางด้านอเมริกายุโรปก็เริ่มเห็นสัญญาณว่าคนอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลง วิธีการนำเสนอที่ผิดแปลกแตกต่างไปจากเดิมอย่างยิ่ง

แต่ถ้าเราย้อนถามตัวพวกเราเองว่า 6 ปี ก่อนเมื่อเราเห็นสัญญาณนี้เราเชื่อหรือไม่เชื่อ เกินครึ่งหนึ่งนะครับที่ผมได้พูดคุยด้วยบอกว่าเราตกใจตื่นเกินเหตุไปหรือเปล่าเราแตกตื่นเกินไปหรือเปล่า มันจะถึงขั้นนั้นเลยหรือเพราะมีคนยังเชื่อว่ายังไงๆ คนก็ยังต้องอ่านหนังสือพิมพ์ ยังไง ๆ คนก็ยังต้องดูทีวี ตอนนั้นมือถือเริ่มจะมีปรากฏการณ์เมื่อตอนที่พูดผมย้อนกลับไปว่าเมื่อ 20 ปี

ก่อนหน้านี้คือกล้องดิจิตอลตัวแรกผมตื่นเต้นมากเพราะว่ามีเพื่อนไปซื้อมาจากไต้หวันบอกว่านี่เป็นกล้องดิจิตอลคุณสมบัติโดดเด่นที่สุดคือไม่ต้องใช้ฟิล์มหลายๆ ท่านในนี้คงจะอายุยาวนานพอที่



จะจำได้สมัยหนึ่ง กล้องถ่ายรูปจะต้องมีฟิล์ม พอมีเพื่อนผมมาบอกว่ากล้องถ่ายรูปไม่ต้องมีฟิล์มผมตื่นเต้นมากเพราะเป็นคนเบิกฟิล์มให้กับช่างภาพทุกคนทุกอาทิตย์จะมีช่างภาพมาเบิกกับผมแล้วค่าฟิล์มปีหนึ่งหลายล้านบาทแล้วเราเถียงกันเป็นเรื่องเป็นราวเลยคิดว่าถ้าถ่ายรูปอย่าเยอะถ่ายรูปนี้ต้องระวังว่ามันใช้ฟิล์มเปลืองแล้วถ้าถ่ายมากกว่าหนึ่งเหตุการณ์มากกว่ารูปนี้ต้องถามว่าทำไมถ่ายเยอะแยะแบบนั้น

ผมตื่นเต้นขนาดที่ว่าพอผมได้กล้องนี้มาผมก็กลับไปท้อฟฟิตขอประชุมช่างภาพทั้งหมดเลยสุดท้ายต่อไปนี่นะมันมีกล้องเรียกว่าดิจิตอลผมก็ยังไม่รู้ว่ามันแปลว่าอะไรนะ เรียกว่ากล้อง

ผมก็บอกว่าผมไม่รู้ว่ามันแปลว่าอะไรดิจิตอลถ่ายรูปแล้วไม่ต้องใช้ฟิล์ม พวกเราทุกคนควรจะดีใจใช้ใหม่ทุกคนสิ้นหัว “ไม่ดีใจ ไม่เกี่ยวอะไรกับเราเลยแล้วมันเป็นไปไม่ได้ที่จะมีกล้อง อะไรก็ตามที่ไม่ใช้ฟิล์มคุณสุทธิชัยเลิกคิดได้เลยอันนี้มันของเด็กเล่นแล้วเห็นไหมว่ามันไม่ชัดเจนไม่สามารถจะมาตีพิมพ์ในกระดาษหนังสือพิมพ์เราได้” ทุกคนอาจจะถูกก็ได้นะเพราะเพื่อนมาบอกอย่างนี้แต่ผมชอบบอกพวกเราก่อนนะว่าถ้ามันทำได้ถ้ามันเป็นจริงเราควรจะเป็นกลุ่มแรกนะที่ใช้กล้องที่ไม่ต้องใช้ฟิล์ม 100 คน ก็จะมี 99 คนที่จะบอกผมว่าฝันไปเถอะ นั่นเมื่อ 20 ปีก่อนนะครับ

หลังจากนั้นอีก 2-3 ปี ก็มีความพัฒนาขึ้นมากกล้องดิจิตอลก็เกิดขึ้น และ มันก็ชัดขึ้น ๆ สัญญาณ



ดิจิตอลแล้วมันสุดท้ายคิดว่า ฟังให้ดีนะมันไม่ต้องใช้ฟิล์ม

ห้องประชุมช่างภาพนี้เจียบหมดเลยครับมีคนยกมือหนึ่งคน “คุณสุทธิชัย แน่ใจหรือ?”

ใช่ เพื่อนผมถ่ายให้ผมดูเลย ถ่ายได้

“คุณสุทธิชัยรู้ไหมครับ ? ว่า อันนั้นมันของเด็กเล่น เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ ที่ถ่ายรูปไม่มีฟิล์มเป็นไปไม่ได้คุณสุทธิชัย มันต้องมีห้องมืดด้วย” หลายๆ คนอาจจะไม่รู้จักรังห้องมืดคือถ่ายรูปเสร็จแล้วมีฟิล์มแล้วต้องวิ่งเข้าห้องมืดนะครับมันต้องไปล้างล้างเสร็จต้องอัดนะครับแล้วถ้าถอดฟิล์มไม่เป็นนี่แสงเข้าไปหายหมด วันนั้นหน้าหนึ่งไม่มีรูปเลยนะครับและเกิดเหตุการณ์บ่อยๆ แบบนั้นเป็นประจำ

เดือนกุมภาพันธ์มีมาแล้วตั้งแต่ 20 ปีก่อน แต่เราไม่อยากจะเชื่อเราไม่อยากจะเชื่อว่าชีวิตการเป็นอยู่ของเรานี้มันจะถูกกระทบด้วยอะไรทั้งสิ้นหลังจากนั้นสัญญาณเดือนกุมภาพันธ์ที่ตามมา รุ่นที่นี้ยังอยู่ก็คงจำได้เนะครับ

2004 Google, Email, Facebook และ 2009 มี Twitter ผมจำ Twitter ได้ดี ดีกว่า Google, Facebook เพราะว่าวันหนึ่งมีนักข่าวของสื่อหนึ่งไม่ใช่สื่อเนชั่นเจอ ผมในงานก็คล้ายๆงานอย่างนี้แหละครับ ทำอะไรอยู่เนะแหละแล้วก็ส่งข้อความถามว่าทำอะไรอยู่เป็นมือถือแล้วนะครับตอนนั้น แล้วเขาก็บอกว่า “ผมส่งข้อความนี้จากมือถือผมแล้วก็ส่งไปเพื่อนผมรับได้ทันทีเลยครับถ้าเขาสมัครเข้ามาอยู่ในกลุ่มผม” ส่งได้ทันทีเลยหรือข้อความวิ่งไปทันทีเลยหรือ “ใช่ครับส่งรูปก็



ได้นะครับ ส่งแล้วผมเข้ามาเล่นอยู่ในกลุ่ม ถ้าเขาดาวน์โหลดแอปพลิเคชันอันหนึ่งที่ชื่อ Twitter เขาจะรับได้เลยครับ”

ผมก็ตื่นเต้นอีกครับ เพราะผมเป็นนักข่าวอะไรก็ตามแต่ที่ทำให้การทำงานของนักข่าวสะดวกขึ้นเร็วขึ้นผมต้องตื่นเต้นไว้ก่อน ผมก็สอนผมหน่อยสิทำยังไง เขาก็สอนผม ผมก็ลองทำใช้ดูได้จริงๆ ไม่ต้องโทรศัพท์ส่งข่าวไม่ต้องวิ่งเข้าออฟฟิศตอนนั้น Email ก็เริ่มจะมีครับ แต่ว่า Email ส่งข่าวก็ยังช้าอยู่



สุดยอดเลยไม่ต้องวิ่งเข้าออฟฟิศแล้วส่งข่าว ส่งข่าว Twitter ผ่านมือถือได้แล้ว ผมก็เล่นกับมันอยู่พักหนึ่งแล้วก็เริ่มเรียกประชุมนักข่าวและช่างภาพมันมี Twitter พวกเราช่วยกันดูซิว่ามันจะทำได้หรือไม่ได้ก็เจิบในห้องผมก็บอกว่าถ้ามันทำได้พวกเราทุกคนควรจะทำพวกเราทุกคนควรจะต้องเข้าไปส่งข่าวส่งข้อความผ่าน Twitter เพราะว่ามันเหลือเชื่อถ้ามันทำได้เนการทำให้ข่าวของเราจะเปลี่ยนโฉมไปทันทีในห้องเจิบ

มีมือยกขึ้นมาบอกว่า “คุณสุทธิชัย พวกเรางานวันๆ ก็เยอะแล้วแล้วจะให้ทำอะไรอีกตั้งเยอะเยอะ” ผมก็บอกว่าผมไม่รู้จะถ้าพวกเราอยู่ในวงการข่าวแล้วมันมีอะไรที่มันมาใหม่แล้วมันช่วยงานของพวกเรา ให้เราทำหน้าที่ในการสื่อสาร ถ้าเราสื่อสารได้เร็วขึ้นเราควรจะรีบเข้าไปเรียนรู้ศึกษา “แล้วมันช่วยอะไรในเมืองงานพวกเราก็ส่งข่าวอยู่แล้วเราก็ส่งมาทางโทรศัพท์ เราก็สามารถจะส่งมาทาง Email อยู่แล้ว”

ผมก็บอกว่าถ้ามันเร็ว เราก็สามารถส่งขึ้นไปแล้วเราก็เอาคนอ่านของเรามาเป็นสมาชิกใน Twitter เราแล้วก็อ่านข่าวของเราได้ด้วยมัน จะไม่ดีหรือ มันจะไม่สามารถทำให้เราทำหน้าที่สามารถรายงานสดเร็วไปถึงคนอ่านที่เขาอ่านเราหรือติดตามดูรายการทีวีเราอยู่ มือที่สองยกขึ้นมา

“คุณสุทธิชัยครับ ถ้าทำอย่างนี้แล้วเงินเดือนขึ้นไหมครับ?” ผมก็เลยบอกว่า ผมไม่รู้เงินเดือนขึ้นหรือไม่ขึ้น แต่ผมรู้อย่างเดียวว่าถ้ามาแล้วหน้าที่ของพวกเราคือต้องเรียนรู้ แล้วถ้ามันทำให้การทำข่าวของเราดีขึ้น คนอ่านมากขึ้น คนติดตามเรามากขึ้น รายได้บริษัทมากขึ้น แน่นนอน ทุกคนได้ผลประโยชน์ เงินเดือนก็ต้องดีขึ้นสิ ผมรับรองไม่ได้ ว่ามันจะดีขึ้นหรือไม่ดีขึ้น แต่เราจะต้องกระโดดเข้าไปฝึกฝนทำประวัติศาสตร์เลยนะครับ นั่นคือ Twitter เกิดขึ้น

และคงไม่ต้องบอกนะครับวันนี้ว่า Twitter แปลว่าอะไรคงไม่ต้องบอกนะครับว่า ใครใช้ Twitter ทำจะเกิดอะไรขึ้น แต่นั่นคือเมื่อ 11-12 ปีที่ผ่านมา

สถานการณ์ขณะนั้น ครั้งแรกที่นักข่าวไทยได้รู้ว่า Twitter คืออะไรและจากนั้นก็ Facebook จากนั้นก็มี Google ไม่ต้องพูดนะครับว่าสัญญาณเหล่านั้นมันส่งมาเป็นระยะๆ ที่ชัดเจนมากกว่าความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่กำลังจะเกิดขึ้นแล้ว พอ Steve Jobs มาพร้อมกับ iPhone ซึ่งเป็นที่รวมของ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ Steve Jobs บอกว่าตอนที่เขาขึ้นเวทีเปิดตัว iPhone นั้นถ้าพวกเราจำได้ เขาบอกว่า “ขณะนี้เรามีอินเทอร์เน็ต เรามีโทรศัพท์ แล้วเราก็มีคอมพิวเตอร์ สามารถแยกกัน อยู่จะดีไหมครับถ้าหากผม Apple สามารถเอาสามอย่าง มาอยู่ที่เดียวกัน” ไม่มีใครเชื่อเหมือนกันว่ามันเป็นไปได้ Steve Jobs เปิดตัวพร้อมกับ iPhone แล้วก็บอกว่า “นี่ครับผมทำได้แล้ว” เราที่เป็นนักข่าวเราจะรู้เลยว่าชีวิตของเราต่อไปนี้จะเหมือนเดิมไม่ได้อีกต่อไป

ไม่กี่ปีหลังจากนั้น คลื่นแรก Storm พายุแรก กระทบวงการเพลงก่อนครับ ถ้าพวกเรานักข่าวจำได้นะครับว่า การปรับตัวครั้งยิ่งใหญ่ เกือบจะทันทีเพราะว่า Steve Jobs สามารถจะทำให้คุณซื้อเพลงผ่าน iTunes ได้ โดยไม่ต้องซื้อแผ่นอีกต่อไป ความจริงในเมืองไทย Grammy ก็ดี RS ก็ดี เจอพายุนี้ก่อนพวกเราที่ทำข่าว





ยาวนานมาก เขาปรับตัวหนัก เขาอาจจะไม่เป็นข่าวมากมายเท่าพวกเรา ตอนนั้นนักข่าวก็ไม่ได้รายงานสิ่งที่วงการเพลงต้องปรับปรุงขนาดไหนอยู่อย่างไร เรียกว่าเกือบจะเจ๊งเลยนะครับ เพราะอยู่ดี ๆ ดิสคินเพลงคนนี้ขายไม่ได้แล้ว ไม่มีใครไปซื้อแผ่น เหมือนกับพวกเรานักข่าวที่สมัยหนึ่งเคยมีปั๊บบ้าง (เพจเจอร์) เหน้่มากเลยครับ เพียงแค่ปั๊บบ้าง บอกให้เราโทรกลับแค่นั้น จำได้ไหม หลายๆ คนอาจจะไม่ทัน พอเรามีเพจเจอร์อยู่กับตัวเรา แล้วพอบก.ข่าวส่งเราเพียงแค่ส่งข้อความมาไม่ใช่ไลน์มานะครับ เพียงแค่บอกว่าโทรกลับเท่านั้นนะ เทคโนโลยีทำให้ชีวิตเราง่ายขึ้นเยอะเลย แต่ไม่ใช่ นี่มันครบวงจร 3 ระบบ ทำได้ทุกสิ่งทุกอย่างจริงๆ “แต่เราไม่สังเกตเองเราเป็นนักข่าวเราไม่สังเกตเอง”

ทันทีที่ทันได้นั้นก็เกิดสิ่งที่เรียกว่า Wikipedia คือ สารานุกรมทางออนไลน์ ที่ใครต่อใครก็สามารถเขียนข้อความเข้าไปได้แล้วก็ไปรวบรวมกลายเป็นข้อมูลต่างๆ เกิดขึ้นที่ใครๆ ก็เข้าไปแสวงหา นอกจากโกดัก ฟุจิ เจ็ง เพราะกล้องดิจิทัลที่ผมพูดถึงแล้ว จำได้ไหมว่าพายุ Perfect Storm ไม่ได้มากระทบวงการเพลงอย่างเดียว กระทบวงการกล้องก่อนคนอื่นเลย เราอาจจะจำไม่ได้สมัยก่อน ทุกมุมถนนจะมีขุมโกดัก คุณถ่ายเสร็จคุณไปอัดเป็นภาพได้ภายใน 24 ชั่วโมง ฟุจิ โกดัก เจ็งระเนระนาดภายในไม่กี่ปีตามมดด้วย เอนไซโคลพีเดีย บริแทนนิกา พอมี Wikipedia เกิด ข้อมูลทั้งหลาย บริแทนนิกา เขาอัพเดทข้อมูลปีละครั้ง ที่สมัยก่อนนี้สุดยอดแล้วนะครับ ถ้าคุณเคยซื้อชุดของเอนไซโคลพีเดีย ทั้งชุด 27 เล่ม แล้วทุกปีเขาจะส่งเล่มใหม่มาให้คุณ คุณจะตื่นตื่นมากเพราะข้อมูลใหม่แต่พอเกิดออนไลน์เกิด Wikipedia ขึ้นมาก่อนที่ Google จะมี Search ที่มีทุกวันนี้ไม่มีใครต้องไปรอข้อมูลอีกต่อไป ทุกคนสามารถค้นหาข้อมูลทำให้ธุรกิจที่ บริแทนนิกาอเมริกัน สารานุกรมทั้งหลายเจ๊งต่อหน้าต่อตา ข้ามคืนเลยครับ เพราะว่าบริษัทยักษ์เหล่านี้ตื่นขึ้นมา เช้าวันหนึ่งพบว่าผู้บริโภคมองเขาหายไปต่อหน้าต่อตา

แล้วจะแปลกใจไหมครับ ถ้าเราตื่นมาเช้าวันหนึ่งแล้วมีคนบอกเราว่าไม่มีใครต้องการอ่านข่าวที่คุณเขียน ถ้าเราติดตามแนวโน้มที่ผ่านมาตลอด 20 ปี ไม่น่าจะต้องแปลกใจเลยนะครับ ถ้าคนข่าวอย่างพวกเรา จะสังเกตรอบด้าน และไม่หยุดที่จะมองหา

ตัวเองว่ามันจะเกิดกับเราไหม ถ้ามันไม่มีอะไรที่มันแปลกประหลาดสำหรับเรา เพราะมันเกิดสัญญาณแต่ละตอนแต่ละเรื่อง ตอนที่ Steve Jobs ออก iPhone iPad ใหม่ ๆ เราเห็นแล้วละ เราน่าจะเห็นอะไรว่ามันกำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ และ พอเปลี่ยนแปลงมันอยู่ที่เราจะใช้มันให้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของเรา หรือ เราจะให้มันมาเปลี่ยนแปลงเรา

การเปลี่ยนแปลงมีอยู่ 2 อย่าง เปลี่ยนแปลงจากข้างนอกบังคับให้เราต้องเปลี่ยน กับเราเองเปลี่ยนจากข้างในเพื่อหลีกเลี่ยงหรือเพื่อลดความรุนแรง ความเปลี่ยนแปลงที่มันจะบังคับเราจากข้างนอก พวกเราต้องยอมรับคนข่าวพวกเราประมาณถึงภัยพิบัติอื่นๆ ความล่มสลายของคนอื่นจะเล็งถึงปัญหาสังคม จุดอ่อนของวงการต่างๆ เราทำหน้าที่นี้ได้ดีมากแต่เราไม่ได้มองเข้ามาในตัวเราเอง ผมก็เชื่อว่าเราก็มองนะครับ แต่เราไม่อยากจะเชื่อเราไม่อยากจะเชื่อว่าวันหนึ่งเราจะมีสิ่งที่เรียกว่าการล่มสลายของสื่อในรูปแบบที่รู้จัก

ฉะนั้น ที่พูดนี้ไม่ได้แปลว่า Journalism หรือวิชาชีพสามัญสำนึกนี้กำลังล่มสลาย ความจริงถ้าเทคโนโลยียิ่งไปได้กว้างขวางคนสามารถบริโภคข่าวสารได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ผมเชื่อว่า Journalism หรือ อาชีพของความเป็นสื่อจะรุ่งเรืองเจริญก้าวหน้าไปอย่างที่ควร คนต้องการอ่านมากขึ้น คนต้องการข่าวสารมากขึ้น





คนต้องการรู้จะไรมากขึ้น คนต้องการรู้ความลึก ความรอบด้าน ความทันสมัยของข่าวสารมากขึ้น ที่ล้มสลาย ที่จะเป็นปัญหานั้นไม่ใช่อาชีพสื่อแต่คน ทำสื่อต่างหาก ฝรั่งเศสบอกว่า “Journalism is not dead, Journalist can die.” แล้วเราก็กำลังเจอกับ สภาพที่ว่าทำไมความต้องการของสังคมต่อสิ่งที่เรา ทำมันหายไปจริงหรือเปล่า หรือ เราต้องทำอะไร อย่างไร ผมหวังว่าเราจะหาคำตอบได้จากการที่เรา พยายามรวมหัวกันระดมความคิดกัน สถานการณ์ ปัจจุบันอย่างที่เราทราบ ข่าวที่เราต้องการทุก แห่งทุกเวลาทุกสถานที่ แต่ก่อนคนที่เขาต้องการ ข่าวเขาตามหาเราใช่ไหมครับ ต้องมาดูทีวีต้องมา อ่านหนังสือพิมพ์ต้องมาฟังวิทยุตามเวลาข่าว 1 หุ่ มต้องนั่งอยู่หน้าจอ ถ้าไม่นั่งหน้าจอข่าว 1 หุ่ ม ก็จะไม่ทัน วิทยุเหมือนกันอยู่ข้างนอกก็โหม่ง รายการคุณ มา 5 โมงเย็นก็ต้องมาเปิด 5 โมงเย็น มาหลัง 5 โมง เย็นไม่ทันแล้ว เสียตาย ที่นี้เขาไม่ต้องนะครับเขาไม่ ต้องมาตามข่าว ข่าวก็ต้องไปตามไล่ล่าคนฟัง คนดู คนเสพ ข่าวนี้คือภารกิจแรกที่เราต้องตระหนักว่า เขาไม่ตามเราแล้วเราจะต้องตามเขา อันนี้เมื่อซัก 2-3 ปีก่อนผมพูดถึงว่าคอมพิวเตอร์มันเขียนข่าวได้ ก็มีคนโวยวายอีก เป็นไปได้ที่ไหน ทำได้ยังไง ทำได้ จริงๆ แล้วนะครับ แข่งขันโอลิมปิกล่าสุด AP กับ สำนักข่าวอีกสองสามแห่ง เขาให้คอมพิวเตอร์เขียน ข่าวผลของการแข่งขันทันทีที่ข้อมูลใส่เข้าไปออกมา เป็นข่าวเลยครับ เพราะอะไร เพราะว่าข่าวก็หา มัน มีรูปแบบของมันชัดเจนง่าย ๆ มันไม่ได้ยากอะไรเลย ข่าวก็หาที่ก็คือผลกีฬา มีนักกีฬาที่คนประวัตินา เคยวิ่งมาวิ่งไกลสถิติล่าสุดเป็นยังไง วันนี้สถิติสูงกว่า หรือต่ำกว่าที่ผ่านมามีหรือไม่ว่า คุณเขียนโปรแกรมเข้า ไปแล้วคุณก็ใส่ข้อมูลเข้าไปล่าสุดก็ออกมาเป็นข่าว เลยครับ ฉะนั้น ข่าวอากาศข่าวกีฬาแล้วผมว่าข่าว การเมืองในไทยนี้ง่ายกว่าเพราะมันไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนแปลงแต่ชื่อหัวหน้าพรรคเปลี่ยนแต่ชื่อสส. พฤติกรรมเหมือนกันหมดเลย คอมพิวเตอร์รู้ล่วงหน้าเลยที่หน้ากลัวอย่างยิ่งก็คือว่า คอมพิวเตอร์มัน จะฉลาดกว่าคนได้ยังไง ผมไปถามนักวิทยาศาสตร์ ที่ญี่ปุ่นที่เขาทำคอมพิวเตอร์ผมถามว่าถามจริงๆ เอะคอมพิวเตอร์มันจะฉลาดกว่าคนได้ตรงไหน มันมีอยู่คำหนึ่งในวงการทำให้ Robot เขาเรียก Self Learning แปลว่าคอมพิวเตอร์มันไม่ได้มีสมองหรอก

แต่เมื่อเราเขียนโปรแกรมเข้าไป ใส่ข้อมูลนี้มันจะเป็น อย่างนั้นนะ 2+2 เป็น 4 นะ 4+4 เป็น 6 นะ มันก็จะใช้ทำ ตามนั้น ข้อมูลมันก็จะทยอยเข้าไป มันก็จะมี Pattern มันจะมีรูปแบบ มันก็จะเรียนรู้ไปเหมือนกับ Self -Learning คอมพิวเตอร์ ก็จะเรียนรู้ด้วยความฉลาด เหมือนขณะเดินหมากรุก ขณะคน เพราะว่าโปรแกรมนี้ เขียนยังงั้นทราบไหมครับ มันเอาการแข่งขันเป็นหมื่น ครั้งมาวิเคราะห์ให้เสร็จเลย ถ้าเดินอย่างนี้จะเป็น อย่างนี้ ถ้าเดินรูปนี้เป็นอย่างนั้น ก็วิเคราะห์เสร็จหมื่น ครั้งของวิธีการเดินหมากรุกเข้าไปอยู่ในคอมพิวเตอร์ มันรู้เลยถ้าคุณขยับไปทางนี้ไปทางนี้มันจะชนะคุณ ฉะนั้นคอมพิวเตอร์ไม่ได้ฉลาดกว่าคนแต่คอมพิวเตอร์ เรียนรู้ด้วยตัวเอง ฉลาดขึ้นไปเรื่อย ๆ มันไม่ต้องพัก มนุษย์ยังมีลา ยังมีกลัว ยังมีตื่นเต้น นอนไม่พอ ฉะนั้น สมองมนุษย์ไม่สามารถจะแข่งกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งทุก อย่างได้ป้อนเข้าไปตามที่มันควรจะได้เรียนรู้ และมันจะ เรียนรู้ฉลาดขึ้นตามลำดับนักข่าวเราก็คนครับที่เรียนรู้ ด้วยตัวเองนักข่าวเราก็คนครับที่ทำสายข่าวนี้ตลอด ชีวิตแล้วยังเขียนข่าวเหมือนเดิม Self-Learnin แปล ว่าถ้าคุณทำเรื่องนี้ยาวนานพอมันต้องฉลาดเป็นเท่า คุณทวีคูณถ้าฉันอยู่สายนี้ฉันเขียนข่าวเรื่องนี้ ใครจะว่า ยังไงก็ช่างนี่คือสายฉัน ฉะนั้นมันไม่มีทางที่จะมีวิวัฒนาการเพิ่มเติมขึ้นเพราะคุณภาพของเราถูกกำหนดด้วย เส้นนี้เท่านั้น กติกาเป็นอย่างนี้ ก็คือที่มาของคำว่า คอมพิวเตอร์เขียนข่าวได้ และไม่ต้องแปลกใจนะครับถ้า หากคนทำทีวีจะได้ยินว่าวันนี้ไม่ต้องมาอ่านข่าวแล้ว นะ เพราะว่าพิธีกรเป็น Robot สวยด้วย เก่งด้วย เช็กชี ด้วย วิเคราะห์ข่าวได้ด้วย จะมีคนยกมือแล้วก็ด่าผม เป็นไปไม่ได้ คอมพิวเตอร์หน้าตาความรู้ข้อมูลจะเก่ง กว่าได้อย่างไร พิธีกรที่เรตติ้งดีที่สุดในตอนนี้แล้วคุณก็ถ่าย สไลด์ สไลด์ ภาษาที่พูด แล้วก็ย่อวิเคราะห์แล้วก็ใส่เข้าไปในโปรแกรมคุณต้องการสไลด์ทำทางคุณต้องการ พิธีกรที่พูดจาวงนี้ น้ำเสียงอย่างนี้ จังหวะอย่างนี้ ใส่เข้าไปเลยครับ คอมพิวเตอร์ก็จะพิมพ์ Robot ตัวนี้ ที่จะทำให้เหมือนทุกอย่างที่คุณคิดเลย

ในเมื่อนักข่าวไม่ได้เป็น Gate Keeper ไม่ได้เป็น Watch Dog สมัยหนึ่งเราก็คือคนที่เรียกตัวเองว่าหมา เฝ้าบ้าน จะทำหน้าที่ดีบ้างไม่ดีบ้าง เหาะชี้อ้างจะเป็นหมาที่มีเนื้อโยนมาแล้วก็กินแล้วก็ไม่เห่าบ้างเรา เห็นไปไม่ไหวๆ เราก็เห่า เพราะว่าเราเป็นหมาโรคประสาท เราไม่แยกแยะจุกเราทำงานไม่ดีแล้วไม่สามารถจะใช้



จุมกตมกลินโจร หรือคนดี หรือเจ้าของไม่ออกแต่ก็ไม่เป็นอะไร เพราะเรากียังเป็นหมาเฝ้าบ้าน ตัวเดียวใครจะว่าหมาบ้านนี้ดีกว่าหมาเฝ้าบ้านอีกตัวหนึ่ง มันก็ยังเป็นคนละบ้านอยู่ แต่ตอนนี้มันไม่ใช่แล้ว คนขับรถผ่านมีไฟไหม้ลงไปถ่ายส่งขึ้น Facebook, Twitter เร็วกว่านักข่าว และ ทันทีทันใดนั้นพอข่าวนี้มาคนที่อยู่ในบ้านแถวนั้นเขาก็เขียนเข้ามาเพื่อเปลี่ยนข้อมูลเขาก็เข้ามาเสริมในสิ่งที่อีกคนหนึ่งถ่าย หนึ่งนักข่าวไปไม่ทันครับ สองนักข่าวไปถึงนักข่าวก็ยังไม่เข้าใจเพราะว่านักข่าวยังไม่ได้ทำการบ้าน หรือหาข้อมูลไม่ทัน แต่คำว่า Citizen Reporter นักข่าวพลเมือง เขาทำหน้าที่แทนเขามีชุมชนของคนที่เขาทำหน้าที่โดยที่ไม่รู้จักกันมา แต่สามารถจะสร้างให้เกิดชุมชนของนักข่าวพลเมืองที่ให้ข้อมูลรายงานสดอย่างรวดเร็วความจริงสัจธรรมนี้ควรจะมีมาหลายปีแล้ว เพราะทันทีที่มี Twitter ทันทีที่มี Facebook เราก็ดึงบอกตัวเองแล้วว่าหน้าที่เราคืออะไรแล้วใครต้องการเรามากหรือเปล่า คำถามนี้อาจจะตอนคุณนอนหลับอยู่ ฝันร้ายทุกคืน พอตื่นขึ้นมารุ่งขึ้นคุณก็สลดหัวแล้วก็บอกว่าไม่จริงหรือเป็นไปได้ ฉะนั้นเป็นนักข่าวอยู่ เพราะฉันมีบัตรนักข่าว เพราะนามบัตรฉันยังเขียนว่าฉันเป็นนักข่าว แต่ผมเจอด้วยตัวเองแล้วก็ตกใจกับอาชีพทางด้านของเราหลายครั้งผมเคยทดสอบผมเคยเขียนเข้าไปใน Twitter ว่าหมู่บ้านนี้มีมันอยู่ที่ตรงไหน เพราะผมอ่านข่าวแล้วไม่รู้ว่าจะอยู่ตรงไหน ผมถามนักข่าวนักข่าวผมก็ไม่ว่านเขียนเข้าไปใน Twitter ว่าอยากทราบว่ามีใครทราบบ้างไหมครับว่าหมู่บ้านนี้อยู่ที่ตรงไหนและมีความกว้างใหญ่ไพศาลอย่างไร ภายใน 2 นาทีครับ ภายใน 2 นาทีผมได้รับคำตอบมา 5 คำตอบ ละเอียดทุกอย่างโดยที่คนที่ตอบมาเป็นใครเราไม่รู้แต่ว่าเป็นเพื่อน Twitter ของเรา อยู่มาวันหนึ่งมีข่าวเป็นภาษาญี่ปุ่น ผมเขียนไปใน Twitter ว่ามีใครพร้อมจะเป็นคนแปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยได้ไหมครับ ผมอ่านไม่รู้เรื่องไม่ถึง 5 นาทีมีคนอาสาแปล 7 คน ทั้งหมดนี้ไม่เกี่ยวกับอาชีพสื่อเลยทั้งหมดนี้ไม่ใช่คนนักข่าว ไม่ใช่บก. ไม่ใช่คอลัมนิสต์ ไม่ใช่พิธีกรทีวี ไม่ใช่ Sub Editor เลยครับ คือประชาชนคนทั่วไปที่รู้ดีกว่าเราแล้ว ตอนที่เรากำลังทำอะไรที่เราจะมีเทคโนโลยีมานาน เราก็มองจะรู้ว่ามีคนรู้ดีกว่าเรา แต่เขาอยู่ที่ไหนไม่รู้ และเขาไม่มี

โอกาสมาแข่งกับเราได้เลย ฉะนั้นเรายังสบายใจได้อย่างเต็มที่ที่สุดเราก็มองไปขอสัมภาษณ์เขาเขาให้สัมภาษณ์เราเราก็เขียน เราเขียนอย่างไร เขียนยาวแค่ไหนจะเขียนหรือไม่เขียน จะตีพิมพ์หรือไม่ตีพิมพ์อยู่ที่เรา Expert คนที่รู้มากกว่าเราไม่มีสิทธิ์เพราะเราเป็นคนคุมประตูเข้าออกแต่ทุกวันนี้เราคุมไม่ได้คนเก่งกว่าเราเขาออกมาตาม Social Media สามารถส่งข้อมูลเหล่านี้ไปถึงทุกคนทันทีที่เราด้วยซ้ำไปและเขาจริงด้วยนะครับ เพราะนักข่าวจะรู้เฉพาะสายเราหรือรู้เฉพาะด้านแต่ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ นั้นเขารู้ละเอียดรู้ลึกและรู้จริง

เพราะฉะนั้น แน่ใจเลยว่าจะมีข่าวลือบ้าง ข่าวมั่วบ้างมีข้อมูลที่ลำเอียงมีอคติบ้างก็ธรรมดา เราทำหนังสือพิมพ์ เราทำทีวี มันก็มีมันอยู่ที่เราจะสกรีนอยู่ที่เราจะดัดแปลง ส่วนใหญ่ Social Media ได้มาทำหน้าที่แทนสื่อของพวกเราหมดแล้ว ฉะนั้น คำว่าสายข่าวที่เราทำมาช้านานหลายสิบปีที่ผ่านมาทุกคนทำงานข่าววันแรกก็ต้องถามก่อนว่า สายไหน อยู่สายกระทรวงทางพาณิชย์ คนนี้อยู่สายเบงคัสชาติ คนนี้อยู่สายอาชญากรรม ผมว่าถ้าเราไม่เลิกคิดหรือปรับเปลี่ยนการทำงาน คำว่า **ล่มสลาย** ที่เราคิดว่ายังมีเวลามันจะสั้นลงๆ เพราะเรายังทำงานเหมือนเดิมขณะที่พฤติกรรมผู้บริโภคข่าว ขณะที่พฤติกรรมสังคม เทคโนโลยีมันเปลี่ยนไปหมดแล้ว ฉะนั้นคำว่า Jobs Description หรือตำแหน่งในกอง บก. ที่คุณต้องเขียนในใบทำงานของคุณว่าตำแหน่งนักข่าวหน้าที่คือหนึ่งทำข่าว กระทรวงนี้ เขียนข่าว Rewrite ข่าว Sub Editor หัวข่าว ตรวจสอบข่าว Jobs Description นี้ ต้องเขียนใหม่หมดเลย มีหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งที่อเมริกาตัดสินใจที่จะแก้วิกฤตโดยวิธีการเด็ดขาดชัดเจน ซึ่งไม่มีใครในกองบก.ชอบซักคน แต่บก.มาใหม่คนนั้นบอกว่าทางเดียวที่เราจะอยู่รอดได้ เราจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานในกองบก.หมดเลยครับ เริ่มต้นด้วยว่าเราจะขึ้นกระดานเลยนะครับว่า ต่อไปนี้ตำแหน่งที่ต้องการนั้นมีอะไรบ้าง ตำแหน่งที่ยังต้องการอยู่ต้องการอย่างเดียวนะครับ อาจจะตำแหน่ง Reporter เขียนกว้าง ๆ ไม่ได้แล้วอาจจะต้องเขียนวิเคราะห์ข่าวลึกเฉพาะด้าน เศรษฐกิจการเมือง ต้องสามารถถ่ายวิดีโอได้ด้วยต้องใช้มือถือถ่ายวิดีโอคลิบ และตัดต่อได้ สามารถเอาขึ้น Social Media แล้วต้องวัดว่ามีคนเข้ามาอย่างน้อยแค่ไหนสามารถที่จะตอบโต้กับผู้ที่เข้ามาอ่านให้มี





ประสิทธิภาพสามารถ Engage กับเขา ติดต่อกับเขา ตอบคำถามเขาได้ นี่คือ Jobs Description ที่ผมหมายถึงแล้วก็บอกกองบก. ทุกคนจะครับกรุณารับทราบตำแหน่งที่คุณถืออยู่ทั้งหมดพ้นสภาพไปแล้ว ให้สมัครใหม่ครับให้สมัครในตำแหน่งที่ระบุใหม่ตามนี้เพราะนี่คือตำแหน่งที่จำเป็นต้องมีเท่านั้น นอกนั้นไม่ต้องการแล้วครับ

นี่คือการปฏิวัติในห้องข่าวที่แรงมาก มันไม่แรงได้ยังไง บอกว่าคนไข้เป็นมะเร็งขั้นสุดท้ายแล้ววิธีแก้ปรกติก็คือกินยาแก้ปวด ส่วนใหญ่จะกินยาแก้ปวดไปก่อนหวังว่ามันจะไม่เลวร้ายอย่างที่คิด หวังว่าสถานการณ์จะกระเตื้องขึ้นโดยตัวมันเองแต่หลายแห่งที่อเมริกาบอกว่าหวังอย่างนี้มาหลายปีแล้วต้องผ่าตัดใหญ่ วิธีผ่าตัดใหญ่ก็คือทำสิ่งที่ตอบสนองผู้บริโภคชาวเขาต้องการ ไม่ใช่ทำแบบที่เราทำมาตลอด นี่คือการทำงานของกองบก. ที่จะต้องเป็นอย่างนี้โดยไม่เปลี่ยนแปลง แต่ก็ไม่ใช่แปลว่าหนังสือพิมพ์อเมริกาทุกฉบับทำอย่างนี้ แต่ฉบับก็มีวิธีการแก้ปัญหาของตัวเอง ทุกคนปรับ แต่เชื่อไหมครับ แม้กระทั่งคนเชื่อว่าปรับและปรับจริงความจริงก็ไม่ได้เพราะคลื่นมันแรงมากและคลื่นมันไม่ได้ไหลมาทางเดียว คลื่นมันไหลซ้ายขวา หน้าหลังล่างบนมีเทคโนโลยีที่เปลี่ยนได้ใหม่พฤติกรรมของผู้บริโภคก็เปลี่ยนแปลงไปมันมาพร้อมๆกันพฤติกรรมเทคโนโลยีคนเปลี่ยนวัยของคนที่แตกต่างกันวิธีการเสฟข่าวความสนใจของข่าวสารมันไม่ใช่ว่าสมัยก่อนจากหนังสือพิมพ์มาสู่วิทยุ 20 ปีครับ ความเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นคนทำทีวีมีเวลาปรับตัวพอสมควรที่ทีวีวิทยุ ก็มีเวลาปรับตัวอยู่ประมาณ 10 - 20 ปี แต่พอเกิดพายุเทคโนโลยีที่มากับมือถือ ที่มากับ Robot ที่มากับการปั่นป่วนวุ่นวายของวิธีการนำเสนอในทุกรูปแบบต้องแก้ตรงนี้ มาตรงนี้นั้นเหมือนเรือที่รั่วคุณมาอุดทางนั้นมันรั่วทางโน้น คนทำหนังสือพิมพ์พร้อมกับทีวีวิทยุด้วยเอารายได้มาเสริม ที่นี้เราเห็นใช่ไหมครับหนังสือพิมพ์ลำบาก วิทยุเหนื่อย ทีวีตัน ออนไลน์เว็บไซต์ มีคนอ่านมากขึ้นรายได้ไม่สามารถที่จะมาชดเชย ค่าใช้จ่าย มันไม่มีอะไรที่จะให้จังหวะเวลาให้หายใจพอที่เราจะสามารถที่จะแก้ไขเพื่อให้มีแรงที่จะก้าวไปอีกก้าวหนึ่ง ฉะนั้นผมคิดว่าคนข่าวฟังจะพยายามที่สุดนะครับว่าพยายามสร้างเนื้อหาที่ตัวเองเท่านั้น ที่สามารถเปลี่ยนและมีผลต่อกัน

สร้าง Brand ตัวเองหมายความว่า คุณจะต้องโดดเด่นทั้งในบทบาทที่ทำอยู่ในสื่อประจำที่คุณทำและขณะเดียวกันเข้าไปที่ Social Media แล้วต้องเป็นตัวของคุณเองนะ บุคลิกต้องเป็นตัวของคุณเอง ฉะนั้น ถ้าคุณเข้าไปใน Facebook ทุกวันใช้ Twitter ทุกวัน Instragram ทุกวัน ไม่ได้แปลว่าคุณมีเอกลักษณ์นะครับเพราะคุณถ่ายรูปรูปอาหารที่คุณกิน คุณถ่ายเพื่อนไปกินเหล้าที่ไหน อันนี้เด็ก ป.4 ก็ทำได้ ใครๆ เขาไม่ต้องรู้เรื่องข่าวเขาก็ทำอยู่แล้วถ่ายรูปเซลฟี่กับเพื่อนไปกินข้าวกับเพื่อนร่วมรุ่น ไปเจอกับอุบัติเหตุส่งรูปขึ้นไปคนอื่น เขาไม่ใช่คนข่าวเขาทำได้ ผมคิดว่าเราถามตัวเองว่าเราในฐานะนักข่าวใช้ Social Media เพื่อทำหน้าที่นักข่าวให้กับผู้ที่ติดตามเราอย่างมืออาชีพอย่างมีมาตรฐานเดือนหนึ่งซักกี่ครั้ง นอกจากที่แชร์เรื่องที่เรายังไม่เช็ดด้วยซ้ำไป คือถ้าเป็นคนทั่วไปแชร์ในสิ่งที่ไม่เช็ดข่าวเราก็ออเคนะ เพราะเขาไม่รู้จะไปเช็ดกับใคร แต่คุณเชื่อไหมว่าในวงการของเราเองนักข่าวพวกเราเองก็ยังแชร์ในสิ่งที่ตัวเราเองไม่คิดเลยแล้วความเป็นนักข่าวเรามันหายไปประหว่งทางตรงไหนครับ มันหายไปเพราะมันง่ายสะดวกสบายไม่ต้องคิดอะไรมากไม่ต้องทำอะไรมาก นี่คือการอันตรายที่มากับเทคโนโลยี มันทำให้เราคิดว่าเราไม่จำเป็นจะต้องใช้ความเป็นวิชาชีพ วิชาชีพอื่นๆ ก็ทำ ถ้าเราเป็นนักข่าวและเราใช้ Social Media เหมือนกับนายก.นายข. ทำเรามีความแตกต่างตรงไหนครับ และคนต้องการดูเราด้วยเหตุผลอะไรครับ ไม่มีครับแต่มีหลายประเภทที่นักข่าวใช้ Social Media สร้างเอกลักษณ์ให้ตัวเองสร้าง Content ของตัวเองเขาอยู่ได้และเขารอด เช่น ใน Instragram ผมเห็นในเมืองนอก นักข่าวบางคนจะเล่า Story ข่าวใน Instragram เลย เช่น เขาไปทำสารคดีข่าวชิ้นหนึ่งอาจจะไปลงหนังสือพิมพ์เขาออกทีวีเขาแต่ว่าส่วนที่เขาทำแล้วจะมาเล่าอยู่ใน Instragram ข่าวชิ้นหนึ่งก็จะขึ้น Instragram ซัก 10 ภาพ เล่าด้วยภาพและมีตัวเขาเองอยู่ใน Story ด้วย เขาก็จะถ่ายรูปและเขียน Caption รูปที่สองรูปที่สามต่อเนื่องกัน คนอ่านก็จะติดตามเขาแล้วมันก็เป็นข่าว Story ซึ่งไม่เหมือนกับที่เขาเขียนในหนังสือพิมพ์ของเขาหรือทีวีของเขาด้วยนะครับเอาในแง่มุมเบื้องหลังของข่าวที่เราอ่านแล้วเรายกมาติดตามมากันนักข่าวคนนี้สุดยอด เพราะเขาไม่เพียงแค່รายงานข่าวแล้วเขาเล่าเบื้องหลังข่าว



ให้เราผ่าน Social Media และเราก็จะอ่านในหนังสือพิมพ์ติดตามดูรายการทีวีเขา แล้วถ้าเขามีคลิปวิดีโอใน YouTube เราก็จะตามไปดูเขา นี่คือการที่นักข่าวใช้ Social Media เพื่อสร้าง Content ที่เป็นเฉพาะตัวเขาให้มีค่ามากที่สุด เพราะ Social Media มันก็เหมือนจัตุรัสกลางเมืองครับ จัตุรัสกลางเมืองที่มีคนพลุกพล่าน เราเป็นนักข่าวเราไปจัตุรัสกลางเมือง เราไปเดินเล่นเหมือนคนอื่นก็ได้ เราไปถึงนั่งกินเบียร์เหมือนคนอื่นก็ได้ แต่มันไม่พอเพราะจัตุรัสกลางเมืองนั้นเป็นจุดสุดยอดของการที่นักข่าวจะพึงสร้าง Audience คือคนฟังคนดู

ฉะนั้นถ้าคุณเป็นนักข่าวคุณไปที่จัตุรัสกลางเมืองคุณต้องมีอะไรนำเสนอที่ไม่เหมือนชาวบ้านทั่วไปที่เขาแค่มากินข้าว นิดเพื่อนกินเบียร์นั่งร้องที่ยืนอยู่กลางสี่แยกจัตุรัสร้องเพลงมีคนมาให้เงินเขา ยังเป็นศิลปินที่ใช้สาธารณสถานให้เป็นประโยชน์มากกว่านักข่าวทำให้เราใช้ Social Media เหมือนกับว่าเป็นสถานที่เที่ยว ผ่านมาแล้วก็กลับบ้านไป ถามว่าทำไมเราจึงไม่ใช้ Social Media ให้เป็นประโยชน์เพื่อเสริมกับสื่อปกติที่เราทำผมคิดว่าเป็นเพราะว่าเรายังไม่เห็นอาการล่มสลายอย่างแท้จริง จนกระทั่งเกิดข่าวคราวลดขนาดองค์กร เกิดข่าวคราวว่าจะมีปัญหาการเงินเกิดขึ้น จะมีข่าวว่าคนนี้ตกงานคนนั้นตกงานแต่บอกว่ามีการเตรียมมาก่อนไหม มีการบอกให้ปรับตัวไหม มีครับ!! ผมคิดว่าสื่อรู้เรื่องนี้มาไม่ต่ำกว่า 10 ปีแล้วครับ แต่มันเหมือนกับกบในหม้อต้ม หลายท่านก็อาจจะเคยได้ยินเรื่องนี้ วันนี้ผมมาบอกข่าวร้ายเพื่อจะรับไว้เป็นข่าวดีนะครับ ผมเชื่อว่าเราต้องโทษตัวเราเองเราเหมือนกับที่อยู่ในน้ำต้มอุ่น น้ำมันอุ่นๆ มันสบาย มันรู้สึกสบายๆ โดยที่เราไม่รู้ ว่าอุณหภูมิของน้ำมันร้อนขึ้นที่ละองศา สององศา ถามว่าเรารู้ไหม รู้!! เพราะว่าข่าวมันออกตลอดเวลาว่าสื่อเรามีปัญหา ต่างประเทศกำลังแย ไม่ใช่ว่าเราไม่รู้เราเป็นนักข่าวเราต้องรู้ แล้วเรารู้ว่าน้ำที่เรานอนอยู่มันค่อยๆ ร้อนขึ้นๆ ร้อนนะ แต่มันร้อน ที่ละองศา สององศา แล้วพอมีคนบอกเราร้อนขึ้นเราก็บอกอย่ามายุ่งไม่เห็นมีอะไร ฉันมองซ้ายขวาตื่นขึ้นมาฉันก็ยังทำงานอยู่ ฉันยังส่งข่าวปกติฉันไปกองบก. หัวหน้าฉันก็ไม่ว่าอะไรเพราะบก.คุณก็อยู่ในน้ำอุ่นกาเดียวกัน เพราะเจ้าของสื่อคุณก็อยู่ในกาอุ่นเดียวกัน หวังว่ามันจะไม่ร้อนจนเดือดแต่นี่ห่านเรื่อง

กบในน้ำอุ่นมันจบลงอย่างนี้ทุกที่ครับ ผมจึงต้องกระโดดเด็งออกมาเพราะน้ำมันเดือด น้ำมันเดือดมันจะเดือดอย่างแรง คือ ถ้าเอากบโยนเข้าไปในน้ำเดือดมันจะร้อนโยนในน้ำเดือดมันกระโดดขึ้นมาเลยครับ เพราะกบจะรู้สึกตัวทันที แต่การเอากบไปอยู่ในกา น้ำอุ่นค่อยๆ ขึ้นที่ละองศาสององศาอันตรายนะเพราะเราไม่รู้ว่ามันจะถึงจุดเดือดเพราะเราไม่คิดว่ามันจะถึงจุดเดือดเราถามตัวเองถ้าเราจะอยู่รอด Audience เราใครต่อไปนี้คุณจะเขียนข่าวคุณจะทำรายการทีวี คุณจะทำคลิปวิดีโอ ในสมองคุณจะต้องถามตัวเองก่อนว่าคุณทำให้ใครดู แต่ก่อนนี้เราทำหนังสือพิมพ์เราไม่สนใจว่าคนอ่านเป็นใคร ฉันทำทีวีรายการทีวี ถึงเวลาก็นำหน้าจอคุณจะชอบหรือคุณไม่ชอบคุณก็ต้องดูเพราะว่าผมทำได้แค่นี้ ผมไม่สนใจว่าคุณเป็นคนอายุเท่าไร มีรสนิยมอย่างไร เพราะคุณต้องมาหาผมคุณดูทีวีคุณต้องนั่งอยู่หน้าจอคุณถึงจะเห็นผม คุณทำวิทยุคุณต้องมาที่ความถี่ของผมคุณถึงจะได้ยินผม เราไม่แคร์เราไม่สนใจ วันดีคืนดี Audience บอกว่าไม่ต้องหาคุณแล้วมีแอฟจะเปิดที่ไหนก็ได้จะดูอะไรก็ได้ มีทางเลือกให้มากมาย แล้วเรารู้ไหมว่าเราไม่ต้องการเราแล้วก็พอจะรู้แต่เรายังปฏิเสธตัวเองอยู่ว่าฉันไม่ได้ร้ายแรงถึงขนาดนั้นซ้ำร้ายทีวีดิจิตอล 24 ช่องก่อนที่จะประมูลทุกคนมีความหวังว่าเมื่อมันมีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดรุนแรงคุณภาพต้องดี เพราะการแข่งขันต้องคุณภาพดีขึ้นในหลักทฤษฎีเศรษฐกิจปกติ ทุกคนทำข่าวเพราะครั้งหนึ่งเคยเชื่อว่าข่าวคือสิ่งที่ขายได้ทุกคนก็หาข่าว 24 ช่อง ทุกช่องทำข่าวก็ว่าจะทำให้คุณภาพดีขึ้น 24 เท่าให้ใหม่ครับเพราะทุกช่องจะต้องสร้างข่าวให้คนดูใช้ใหม่ครับ

ฉะนั้นทุกคนจะต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ข่าวของตัวเองดีกว่าอีกช่องใช้ใหม่ครับ ฉะนั้น โดยหลักการทฤษฎีที่ถูกตั้งแล้วการมีดิจิตอลทีวี แล้วทุกช่องต้องทำข่าวนั้น คุณภาพจะต้องดีขึ้น 24 เท่าเป็นอย่างน้อย สิ่งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยไม่ได้คุณ 24 ครับ คุณภาพของข่าวดิจิตอลทีวีใน 24 ช่อง หาดด้วย 24 แปลว่าคุณภาพทุกช่องลงมามาหมดเลยลงมาต่ำเท่า ๆ กันหมด เพราะทำเหมือนกันหมด ลอกเลียนโดยนี้กว่าคนดูโง่ไม่ครับ แล้วซ้ำร้ายไปกว่านั้นเขาไม่ต้องมานั่งดูจอทีวีเขาเปิดดูได้ตลอดเวลา เขาเปรียบเทียบได้ตลอดเวลา วงการสื่อเราไม่เคยสร้างคนกลาง วงการสื่อเราไม่เคยคิดว่าวิธีการอยู่รอดได้นั้นคือการสร้างคุณภาพของคน





ตั้งแต่ก้าวแรกที่เข้ามาทำงาน ต้องฝึกต้องฝน ต้องเอาจริง ปรับปรุงคุณภาพ ต้องให้ตรงงานต้องให้ดีขึ้น ตอนนั้นแข่งอะไรครับ ตอนนั้นข่าวในดิจิตอลทีวีแข่งอะไรครับแข่งความน่า แข่งดราม่า เหมือนที่คุณเทพชัยบอกเมื่อซักครู เปิดด้วยคลิป ปิดด้วยคลิป คลิปของใคร เป็นคลิปที่ขโมยมา จาก Social Media จากประชาชนทั่วไปที่เขาทำ ซึ่งคุณเคยคิดว่าเขาไม่ใช่มืออาชีพซึ่งคุณคิดว่าคุณดีกว่าเขา แต่วันนี้คุณกำลังอาศัยเขา เพื่อความดีนรณอยู่รอดของคุณ เป็นไปได้หรือครับว่าคุณภาพลดลงแล้วจะทำให้เราอยู่รอดได้ ฉะนั้นมันเริ่มจากที่ว่าสื่อของเรา ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของ บก. ผู้รับผิดชอบทั้งหลายไม่เคยเชื่อในการสร้างคนคิดว่ามีเงินซื้อได้คุณภาพถึงแม้บางครั้งซื้อได้แต่ไม่ยั่งยืนครับพอคุณซื้อเขาได้เขาก็จะขายต่อได้แล้วทันทีที่คุณซื้อไปหนึ่งคน คุณภาพที่เขาอยู่ในระดับไหนพอมาที่ใหม่เขาก็อยู่ระดับนั้นเขาไม่ขึ้นเขามีแต่อยู่ที่เดิมหรือลง เพราะ ไม่มีแรงกดดันที่เขาจะต้องปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ฉะนั้น สิ่งที่เราในวงการก็คือว่าคนย้ายจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งซึ่งผมไม่ทำอะไรเพราะนะครับ เพราะทุกคนมีสิทธิ์มีเสรีภาพแต่ที่นั่นเรารู้ว่าย้ายเสร็จแล้วแทนที่คุณภาพจะดีขึ้นเพราะต้องแข่งขันให้ดีกว่าเดิมที่ทำอยู่นั้นชีวิตสบายขึ้น คุณภาพลดลงครับ เพราะทำอะไรที่ง่าย ๆ ทำอะไรที่เป็นดราม่าทำ อะไรที่คิดว่าประชาชนต้องการทั้งที่เขาไม่ได้ต้องการจริงๆนะครับทุกช่องต้องแข่งกันเพื่อที่จะให้มันหรือหาภาษาข่าวดูเด็ด ดิ้นเด่น เป็นไปได้ยังงี้ 2 หุ่ 4-5 ช่องแย่งแหล่งข่าวคนเดียวออกทีวีพร้อมกันหมด คิดได้เหมือนกันไปหมดเท่านั้นเองหรือครับ ข่าวนี้ร้อนทุกช่อง ต้องคิดฉีกแล้วนะครับคุณต้องไม่ไปแย่งในที่ที่ทุกคนแย่ง คนดูก็มีกลุ่มเดียวเท่านั้นเอง คนดูเขาจะเปิดทีวี 4-5 ช่องหรือครับ แล้ว 4-5 ช่องคือแหล่งข่าวเดียวกันหมดเลยแล้วคำถามคุณแปลกกว่าตรงไหนหรือเปล่าครับ คุณทำการบ้านมากกว่าอีกช่องหนึ่งหรือเปล่าครับแล้วคนดูเขาจะวัดคุณตรงไหนถ้าผมเปิดไป 4-5 ช่องเหมือนกันหมด ผมอยากจะตั้งคำถามว่าอยากจะให้ดูช่องไหนแต่ถ้าผมไปอีกช่องหนึ่ง ซึ่งไม่เหมือนกับช่องอื่น ๆ ผมก็จะมีประสบการณ์ใจว่าช่องนี้มีอะไร คิดแปลกแตกต่างอย่างน้อยที่สุดก็ได้มีโอกาสดูในสิ่งที่ไม่ใช่ของไหลและทันทีที่เกิด Facebook, Line ดิจิตอลทีวีก็โซซัดโซเซ Mark

Zuckerberg ก็ดี Steve Jobs ก็ดี เขาไม่ได้ตั้งใจจะมาทำลายทีวีในเมืองไทยเขาเพียงแต่คิดว่าทำยังไงเขาถึงจะมีบริการให้กับคนได้กว้างขวางมากที่สุด

เมื่อประมาณซัก 6-7 เดือนก่อน Facebook Live เพิ่งเริ่มต้นขึ้น ผมกับออกนักข่าวว่า Facebook เขาจะมีถ่ายทอดสดได้แล้วนะ นักข่าวบอกว่าเขาให้เฉพาะ VIP เขาไม่ให้นักข่าวทั่วไป ผมบอกว่าคุณเชื่อผมสิอีกหน่อยเขาต้องเปิดกว้างเพราะเขาต้องการสร้างคนดู ฉะนั้นรับเข้าไปศึกษา จะทำอย่างไรใช้เวลาพอสมควรทุกอย่างในประเทศไทยต้องใช้เวลาพอสมควร เพราะเวลาพอสมควรถึงตายเร็วกว่าคนอื่นมันไม่ตกใจไม่กลัวมันไม่มีอะไรที่ทำให้สื่อของไทยตื่นตระหนกได้เลย ยกเว้นความอยู่รอดของตัวเองแต่นั้นก็ความอยู่รอดของตัวเองยังไม่สนใจ เพราะว่าเราเห็นเลยว่า Facebook Live เกิดเมื่อไหร่ ทรู OB ช่องทีวีทั้งหลายเอาไว้ทำอะไรครับ OB ทุกคนต้องรู้ที่ทีวีออกไปถ่ายทอดสดที่หนึ่งค่าใช้จ่ายเป็นแสนนะ ผมไม่รู้ทุกวันนี้เป็นเท่าไรแต่สมัยที่ผมดูแลอยู่บางที่ทรู OB ออกไปถ่ายทอดสด 5 นาที จากหน้าทำเนียบรัฐบาลมาประชุม ครม. ซึ่งผมไม่รู้ทำไมไม่ต้องถ่ายทอดทุกวันอังคาร 5 นาที ใช้คนไม่ต่ำกว่า 20 คน พนักงานเสียง พนักงาน Engineer คนขับ ผู้ช่วย สายต่าง ๆ นา ๆ 20 คน เพียงเพื่อจะไปรายงานว่ารัฐมนตรีคนไหนเดินเข้ามาในประตูไหน แล้วตอนนั้นไม่มีใครพูดอะไร เพราะว่าไม่มีการแข่งขัน เพราะตอนนั้นคิดว่าการทำอย่างนี้ก็ทำไปโดยไม่สนใจว่ามันมีประโยชน์กับคนดูบ้างไหม รายงานว่ารัฐมนตรีคนนั้นมาถึงกี่โมง แล้วก็ประชุมโดยที่คุณไม่มีเนื้อหาข่าวอะไรเลย แต่พอมี Facebook Live เกิดขึ้น พิสูจน์เลยครับว่าความจำเป็นของที่เรากำลังหาหลาย ๆ อย่างมาตลอดหลาย 10 ปีในวงการทีวีมันเปลี่ยนเปล่านั้นรู้ความหมายมันไม่ได้ช่วยอะไรให้คุณภาพของทีวีดีขึ้นเลยแต่ที่เราทำเพราะคนอื่นเขาก็ทำ ฉะนั้นพอเกิด Facebook Live แทนที่วงการสื่อทั้งหลายจะมาประชุมปรึกษาหารือกันว่าเราจะทำยังไง ไม่มีครับ ต่างคนต่างก็ตาย ตายหมู่ รู้เสร็จก็ตายหมู่อยู่ดี ถ้าสมมุติว่าไม่รู้จักใช้ Social Media ในการทำงาน ในการทำหน้าที่ที่จะสร้างคุณค่าของงานของตัวเองที่ถึงเนื้อหาข่าวได้ นักข่าวรุ่นใหม่ ผมไม่รู้ว่าผมจะมีความหวังกับนักข่าวรุ่นปัจจุบันแค่ไหน แต่นักข่าวรุ่นใหม่ผมพอจะยังมีความหวังไว้บ้างว่าจะตื่นตัวแล้วก็เข้าใจข่าวแต่ต่อไปจะไม่ใช้แค่ Facebook Live แล้วนะครับ นี่เกิดขึ้นแล้ว



นะครับคือ Face Social Reality คือการถ่ายทำ 360 องศาเลย พอเราใส่เข้าไปจะเหมือนคนดูอยู่ในเหตุการณ์นั้นเลย ลองนึกภาพถ้าไฟไหม้ ถ่ายตัดต่อให้ดี แล้วคนดูจะรู้สึกตัวเองอยู่ข้างในกลางเพลิงที่ไหม้อยู่ไปถ่ายซาฟารีจะเหมือนตัวเองอยู่กลางซาฟารี มองซ้ายขวา 360 องศาเห็นหมดเลย ผมคิดว่าคุณพิภพ ซึ่งสอนคนถ่ายด้วย iPhone ก็คงจะเข้าไปถึงจุดนี้ แล้วจะนั่นถ้าคุณจะเป็นนักข่าวรุ่นใหม่คุณต้องเข้าใจคำว่า VR

CHATBOT นี่อันตรรกะว่า ที่ผมพูดเมื่อซักครู่ก็คือ ว่าสามารถตอบคำถามโดยอัตโนมัติได้สำหรับคนที่เข้ามาไม่มีความจำเป็นต้องโทรมาสำนักข่าวแล้วว่าเรื่องนี้เป็นยังไง ประวัติของคน ๆ นี่เป็นยังไง คนนี้เคยพูดไว้อย่างไรบ้าง สส.คนนี้เคยยกมือเรื่องนี่กี่ครั้ง กฎหมายฉบับนี้ออกมาใช้เมื่อไหร่ ไม่จำเป็นแล้วครับเข้ามาในนี้ CHATBOT จะตอบคำถามเหล่านี้คุยกันเล่นนะครับ ไม่ใช่เป็นแค่ Search หาข้อมูลก็สามารถคุยกับคุณได้ คุณสนทนากับเขาได้

ARTIFICIAL INTELLIGENCE ปัญญาประดิษฐ์ก็แปลว่าเขาสามารถที่จะสร้างไม่ใช่แค่ Robot อย่างเดียวแต่สามารถที่จะสร้างให้โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์วิเคราะห์อะไรที่มันลึก อะไรที่มันทำเสริมสิ่งที่มนุษย์ทำและมนุษย์ทำไม่ได้จุดอ่อนก็คือมนุษย์เหนื่อยง่ายมนุษย์ทำงาน 8 ชั่วโมง มนุษย์ขี้ป่วน มนุษย์เรียกร้องเงินเดือนมาก มนุษย์ต้องการ OT AI บอกว่าสั่งมาเถอะครับทำได้หมดนี่คือตัวอย่างใช้ Robot รายงานที่จีนอากาศวันนี้ต้องการเสียงผู้ชาย ต้องการเสียงเซ็กซี่ ต้องการเสียงคนหนุ่มคนสาว ต้องการเสียงคนแก่ กราฟิกเมืองจีนเขาไปไกลมากในเทคโนโลยีทางด้านข่าว ฉะนั้น พวกเราต้องติดตามว่าเขาไปถึงไหน ยังไง ง่าย ๆ อากาศผมว่าง่ายมากเลยครับ ก็พากันจะมาข่าวที่เกี่ยวกับตัวเลขตลาดหุ้นขึ้นลงทั้งวันสด รับรองครับว่าจะเก่งกว่าคล่องกว่านักข่าวที่ไปยื่นรายงานจากตลาดหุ้นแต่ถามว่านักข่าวหุ้นมีบทบาทใหม่ มีครับ!! มีเยอะด้วยถ้าปรับตัวเองให้เก่งกว่ามีข้อมูลมีสีสันมากกว่ามีการวิเคราะห์เบื้องต้นหลังคุยกับคนที่อยู่ในเหตุการณ์ไปทำสิ่งต่างๆที่เครื่องยนต์ทำไม่ได้แต่ที่ผ่าน ๆ มามันก็คล้าย ๆ กับพิสูจน์ว่าคนข่าวของเราทำข่าว Routine ตื่นเช้าไปไหนก็ทำอย่างนั้นสัมภาษณ์ก็คนก็แค่นั้น จะไม่ขยายความออกไปสร้างเนื้อหาที่คนอื่นไม่มี

FINTECH ทำไม เกี่ยวกับข่าววงการเบงคี้กำลังเจอปัญหาเหมือนกับเรา ตอนนี้ไม่มีใครไปสาขาเบงค์แล้วนะ เหมือนกับที่ไม่มีใครเดินซื้อหนังสือพิมพ์ตามแผงเหมือนอย่างแต่ก่อน Fintechกำลังจะคุกคามสถาบันการเงินอย่างใหญ่หลวงในไม่กี่ปีข้างหน้า

ทำไมคนข่าวต้องสนใจเพราะว่า Fintech จะเป็นปรากฏการณ์ที่กระทบไม่ใช่เพียงแค่วงการธนาคารเท่านั้นแต่จะกระทบทั่วทุกสาขาวิชาชีพเพราะมันจะทำให้ทุกอย่างเกิดขึ้นในมือถือ และสามารถตัดคนกลางออกไปหมด เช่นเดียวกันกับสื่อเซนก็จะเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่จะทำให้ผู้คนติดต่อทำธุรกรรมตรวจสอบความแม่นยำตรวจสอบความเชื่อถือตรงผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมายได้โดยไม่ต้องผ่านคนกลาง **ดอน เวสกอต** คนนี้เพิ่งมาเมืองไทยเมื่อ 2 -3 เดือนก่อน ผมสัมภาษณ์เขาเขาพูดประโยคหนึ่งเขาบอกว่าถ้าคุณอยู่ในธุรกิจที่เป็นคนกลางหรือเป็นธุรกิจที่คุณมีบทบาทระหว่างตรงกลางผู้บริโภคมกับผู้ให้บริการคุณไม่มีอนาคตเพราะเขาไม่ต้องการคนกลางอีกต่อไปเทคโนโลยีสามารถตัดคนกลางออกได้

ย้อนกลับมาเราทำข่าว ถ้าเราจะทำเหมือนเดิมเราก็เป็นแค่คนกลางระหว่างผู้ต้องการข่าวกับผู้เป็นข่าว เหมือนกับที่เราคิดตลอดเวลาว่า เราต้องมาหาเราแต่ถ้าเราไม่ปรับปรุงตัวเองปฏิรูปตัวเอง เราก็เป็นคนกลางเฉย ๆ นะครับ ผู้บริโภคข่าวไม่จำเป็นต้องผ่านเราแล้วก็เป็นว่าบทบาทของเราหายไปนอกจากว่าเราจะสามารถให้บริการที่ดีกว่านั้น มิเช่นนั้นข่าวที่เราทำอยู่ทุกวันนี้ที่ไหนก็มีได้

**BREAKING NEWS** มันเป็นข่าวเบาะดินแล้วครับ มันอยู่ที่ว่าข่าวของเราก็คือเป็นสินค้าที่ใคร ๆ ก็มีหรือจะเป็นสินค้าชิ้นห้างที่มี Brand และสามารถที่จะคิดราคาแพงได้อยู่ที่เราว่าตัวองค์กรของเราที่มี Brand นั้นจะพัฒนาต่อไปอย่างไร ขณะเดียวกัน Brand ส่วนตัวของเราเองจะสร้างขึ้นมาอย่างไรให้มีความต้องการมี Content มี Engagement มีการติดต่อไปถึงสัมพันธ์กับผู้ชมผู้ดูได้ตลอดเวลา

คำนี้ที่ทั้งโลกปั่นป่วนหมด คือ **DISRUPTION** ผมแปลว่า ป่วน **DISRUPT** คือ ทำให้มันยุ่ง วุ่นวาย ตอนนี้ Disruption ที่เรานั่งรออยู่ในขณะนี้ก็คือ มันเกิดจากข้างนอกแล้วมัน Disrupt ไปแล้วเมื่อ 20 ปีเราก็คงรู้สึกว่าราคาถูกรู้สึกเหมือนก่อนกรวดอยู่ในร่องเท้าเรา มันยังไม่ทำให้เราต้องลุกขึ้นมาที่จะป่วนตัวเอง แต่วิธี



เดียวที่เราจะไม่ให้ข้างนอกมาป่วนเราได้ก็คือเราต้องป่วนตัวของเราเองต้องยกเครื่องตัวเราเองก่อนที่เราจะถูกบังคับให้ต้องเปลี่ยนตามกระแส ที่บังคับให้เราเปลี่ยนในสิ่งที่เราทำไม่ได้ เพราะว่าถ้าถึงจุดหนึ่งถึงแม้เราอยากจะเปลี่ยนก็ไม่มีประโยชน์แล้วนะครับ เพราะว่าแรงกดดันจากข้างนอกจะทำให้เราต้องเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่เราทำไม่ได้ ทำไม่เป็น แต่ถ้าเรารู้ว่าสิ่งที่เราเป็นอยู่ต้องปรับต้องแก้ไข เราสามารถที่จะสนองต่อความเปลี่ยนแปลงนั้นได้เราดันออกไปก่อน เราเปลี่ยนของเราก่อน

ต่อไปทำยังไงให้เรา มีนวัตกรรม CREATIVITY ในแต่ละส่วนของตัวเอง เรากล้าบอกตัวเองใหม่ว่าเราจะเลิกทำ Routine สมัยหนึ่งทุกคนในนี้ก็อาจจะมีการกลัวบก. นั่งอยู่ บอกว่ากลัวตกข่าว ฉะนั้น ทุกคนต้องตื่นเช้าไปสายข่าวของตัวเองทั้ง ๆ ที่ก็รู้ที่อยู่สายข่าวที่เราไปเดี๋ยวเราส่งข่าวอีกสิบสำนักก็ออกมาในมือถือหมดแล้ว ข่าวเดียวกัน ขึ้นเดียวกัน นี่ยังไม่นับความโศกเศร้าของการลอกข่าวซึ่งกันและกัน นักข่าวคนหนึ่งเขียนข่าวเสร็จแล้วก็แจกนักข่าวทุกคนสะกดผิดยังสะกดผิดตัวเดียวกันหมดเลยทุกฉบับ มันเกิดขึ้นแล้วความชั่วร้ายนี้มันก็ยังเกิดขึ้นอยู่ทุกวันนี้ เอาแค่นี้ก่อนเอาแค่นี้ว่าบก.ไม่สามารถที่จะสั่งบอกนักข่าวว่าไปลอกข่าวหรือ Cop เอาสำเนาข่าวที่นักข่าวคนอื่นเขียนและส่งมาโดยไม่ตรวจสอบข่าวเลยความผิดมีสถานเดียวคือประหารชีวิตถ้าผมเป็นหัวหน้าข่าวอยู่สมัยหนุ่ม ๆ ก็จะไม่ยอมเป็นอันขาด

ข่าวเรานอกจากจะไม่เหมือนเขาต้อง Exclusive ด้วย นี่เป็นการตระหนักของคนทำข่าวยุคโบราณ แต่ถ้าตระหนักเอาของยุคโบราณมาทำอาจจะรอด เพราะผมไม่เคยให้นักข่าวของผมออกจากการเปิดแถลงข่าว แล้วก็ส่งข่าวทันที กรุณา รอเมื่อนักข่าวคนอื่นจดเสร็จแล้วคุณไปหาแหล่งข่าวเพิ่มเติมให้หามุมที่เมื่อซักครู่เขาไม่ได้พูด เพราะคนอ่านของเราจะได้มุมที่ไม่เหมือนคนอื่น มิเช่นนั้น เขาจะอ่านเราทำไม มิเช่นนั้นเขาจะเสียงดังอ่านเราทำไมในเมื่อเขาก็อ่านที่อื่นก็ได้ เหมือนทุกวันนี้ใครเป็นทีวีแล้วถามคำถามนี้ใหม่ว่าทำไมผมต้องดูช่องคุณในเมื่อผมก็ดูช่องอื่นเหมือนกันเลย ดีกว่าของคุณอีกด้วย ทำไมผมต้องดูคุณผมชอบพิธีกรหนึ่งเหตุผลพิธีกรคนนั้นสามารถที่จะทำข่าวเหมือนกัน แต่ถ้าพิธีกรคนนั้นพูดซ้ำซากพูดอะไรไม่สนุกเหมือนกับอีกช่องหนึ่ง แล้วอีกช่องหนึ่ง ก็มีข่าวดีกว่าคุณจะไปเปิดดูช่องนั้นไหม

แต่เรายังไม่ตระหนักว่าทำไมเราทำอะไรเหมือน ๆ กันหมด แล้วนี่กว่าเราจะอยู่รอดได้ อันนี้อยู่นอกเหนือความเข้าใจของผม ฉะนั้นความกล้าที่จะเปลี่ยนความกล้าที่จะแตกต่าง มันยังมีน้อยเกินไปในวงการของเรา ฝรั่งเศสเขาเอาไว้ว่าพวกเราอยู่ใน Comfort Zone ตื่นเช้าเราทำอะไรสบาย ๆ เราอยากอยู่กับเพื่อนเรา เราอยากอยู่บรรยากาศเก่า บอกว่าเอานักข่าวที่อยู่ประจำสายเข้าออฟฟิศเพราะคุณอยู่ในสายนั้น มากกว่า 10-20 ปี แล้วคุณควรจะพัฒนาเพื่อที่จะอยู่รอดคิดประเด็นข่าว Assign ข่าวคิดหาประเด็นที่คนอื่นไม่มีแล้วก็พัฒนาข่าวนี้ออกไปส่วนใหญ่ 80 เปอร์เซ็นต์เมื่อได้รับคำสั่งนี้แล้วไม่พอใจ นี่กว่าถูกกลืนเกลี้ยงนี่กว่ามีใครไม่ชอบเรา ทั้ง ๆ ที่นั่นแหละคือสิ่งที่ช่วยเขาได้ดีที่สุด มันต้องปรับวิธีการทำงานแล้ว เพราะว่าสิ่งที่คุณเป็นไม่มีใครเขาต้องการอีกแล้วคุณเข้าใจไหม คุณรู้ไหม แต่บทสนทนาอย่างนี้จะไม่ค่อยเกิดขึ้นในห้องข่าวเท่าไร เพราะว่าวัฒนธรรมแบบไทย ๆ

อย่างนั้นก็จะถือว่าเป็นการไม่รักลูกน้อยอย่างนี้เป็น การไม่ให้งำลังใจมันต้องค่อย ๆ พูด มันต้องค่อย ๆ อธิบายแล้วเวลาพายุมาอย่างนี้มันมีเวลาซบซิบกันไหมครับมันมีเวลาค่อย ๆ พูดกันไหมครับ ขณะที่เรานั่งอยู่ข้างนอกพายุพัดมา ฟ้าผ่าเปรี้ยง ค่อย ๆ ไม่ต้องตกใจนะ

ทำให้ผมคิดถึงเรื่องอยุธยา แต่การล่มสลายของอยุธยาเพราะว่ากลัวจะตกใจกันเสียงปืนใหญ่มาจากข้างนอกแล้วบอกอย่า ๆ ๆ ไม่ต้องตกใจปืนใหญ่นั้นเข้าไม่ถึงเราหรอกยังงี้เราก็อยุในนี้ได้ แล้วก็แตกสลายจริงๆ เพราะมันไม่เกิดความตระหนักตั้งแต่เห็นสัญญาณแรกแล้วก็เตรียมการแล้วก็ปรับปรุงแก้ไข คือไม่ใช่แค่รู้เท่านั้นนะครับแค่รู้แล้วก็ยอมแก้ไขไม่พอนะครับ เพราะว่าพายุครั้งนี้นั้นแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของสื่อทั่วโลก ไม่ใช่เฉพาะไทย แต่ก่อนนี้เราทำอะไรเราจะคิดว่าไทยเป็นข้อยกเว้น ต่อไปนี้ไม่มีข้อยกเว้นแล้วครับ ไทยเราเป็นส่วนหนึ่งของวงการสื่อและความที่ภูมิทัศน์ของเราต่ำกว่าคนอื่น เพราะเราไม่ค่อยเชื่อในมาตรฐานวิชาชีพที่ควรจะเป็นไม่ตัดสินใจเด็ดขาดไม่ลงโทษคนทำไม่ได้ ไม่ส่งเสริมคนทำดี อะไร ๆ ก็เฉย ๆ กันไป เราประเมินผลงาน ไม่เฉพาะที่อื่นนั่นก็เป็นประเมินผลงานหัวหน้าประเมินมา A A A A ถ้าผมทำงานหนักกว่าคนอื่น ผมรู้ว่าเพื่อนผมมันอยู่ประจำเดือนหนึ่งส่งข่าว 3 ข่าว ผมรู้ว่าว่าเปลือง ๆ ตอนเย็นมันหายไปแล้ว ผมรู้ว่าเวลาขอให้ทำข่าวพิเศษมันจะบ่น









แต่ผมยังไม่เคยเห็นใครใช้จริง ๆ จัง ๆ ในการที่จะใช้ Social Media หรือ แม้กระทั่ง Facebook หรือ แม้กระทั่ง Instagram ที่จะเป็นเครื่องมือในการทำข่าวเจาะลึกต่อเนื่องแล้วมันสะท้อนผลวิเศษกว่าสื่อเก่าที่มีมันสามารถมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนดูคนอ่านกับเราในเรื่องที่เรารายงานอยู่ เขาตรวจสอบให้เราได้เขามีส่วนร่วมในการสืบสวนของเราได้เขามีส่วนส่งเสริมให้เราได้

ฉะนั้น มีสูตรหนึ่งที่มีการพูดถึงกัน ซึ่งผมคิดว่าน่าทำมาก ที่ปรับคนตกงานเพราะเราต้องการโฆษณา ต้องการรายได้ขายหนังสือ ขายเวลาที่วิแต่ทำไมไม่คิดครับว่ามันมีสูตร สังคมต้องการให้มีสื่อที่มีคุณภาพอยู่ต่อไปได้ ผมเชื่อว่าคนในสังคมพร้อมจะจ่ายตัง ถ้าเราในวงการสื่อมันมีข้อเสนอที่นี้ผมคิดว่าสังคมอยากให้เราทำข่าวเยอะมากที่เราไม่ทำอยู่ทุกวันนี้ในสังคมพร้อมที่จะจ่ายตังให้เราทำข่าวที่จะเป็นประโยชน์ปฏิรูปสังคมต่อต้านสิ่งที่เลวร้ายทำสิ่งที่ถูกต้องแต่สื่อเราเองไม่รวมตัวกันเพียงพอที่จะคิดแล้วก็นำเสนอ Non Perfect Journalist ที่สังคมอยากเห็น

ผมเสียอายุที่ผมอายุ 70 ขึ้น ถ้าผมอายุ 30-40 ผมจะทำผมจะรายงาน ผมจะเรียกร้องสังคมเลยว่าวงการสื่อกำลังเจอกับปัญหาของความล่มสลายเพราะเรื่องรายได้ เพราะเรื่องแนวโน้มของธุรกิจไม่ใช่เพราะขาดแคลน Journalism ที่ดี ถึงจุดนี้สังคมต้องเข้ามาช่วย และสังคมผมเชื่อว่าพร้อมมี Social Media ที่จะติดต่อสื่อสารกันผมเชื่อว่าสังคมอยากจะเห็นนักข่าวเก่ง ๆ ดี ๆ หุ่เม ทำข่าวสืบสวนสอบสวนจะแก้ปัญหาสังคมที่มันฝังลึกแล้วก็แก้กันไม่ได้ซักทีอย่างจริงจัง

ผมอยากเห็นข่าวท้องถิ่น ข่าวต่างจังหวัดที่ลงไปเจาะลึกทุกจังหวัดมี Story มีข่าวสำคัญ ๆ ของตัวเองแต่พวกเราวงการสื่อให้ความสำคัญน้อยมาก เพราะอาจจะคิดว่าดูน้อยอ่านน้อยรายได้น้อยฉะนั้นไม่สำคัญแต่เนื้อหาของข่าวที่เป็น Local News บางที่เรียก Super Local News คือ ลงไปละเอียดในตำบลในชุมชนอย่างแท้จริง คือข่าวที่มีความสำคัญและผมเชื่อว่าคนต้องการถ้าเราเปลี่ยนวิธีของนักข่าวของเราที่เอาแต่ไม่คัมจัมผู้ว่า เอาไม่คัมจัมนายอำเภอ เอาไม่คัมจัมชลประทานจังหวัด แล้วก็ถามว่าฝนตกเท่าไรเชื่อนพอไหม แทนที่จะไป

ทำข่าวชาวบ้านจริง ๆ ชาวไร่ ชาวนา พื้นฐานของเศรษฐกิจท้องถิ่นทั้ง ๆ ที่ Social Media นั้นช่วยกันที่จะทำให้เกิดขึ้นกล่อมมือถือสมัยนี้ สามารถทำภาพตัดต่อได้ในตัวมันเอง สามารถทำให้เราทำข่าวอย่างนี้ขึ้นใน Social Media ขึ้นในเว็บไซต์และขึ้นในทีวีก็ได้

ถามว่าแล้วมีรายได้ไหม ผมเชื่อว่าที่วงการเรามีจินตนาการพร้อมที่จะคิดข่าวเพราะว่าเราก๊วนกันอยู่นี้แหละหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ สื่อนี้จะลดคนแล้วมีใครจะบอกไหมครับว่าทางออกมันอยู่ตรงไหน ผมเชื่อว่าเราในฐานะคนข่าวไม่ใช่ขายทุน ไม่ใช่เงินลงทุนที่คอยดูว่ารายได้โฆษณาตกแล้วเราขาดทุนเท่าไรจะยกเลิกจะเลิกจ้าง

“ฉะนั้นคนข่าวนี้แหละ วิฤติคือโอกาสวิฤตินี้จะทำให้เราต้องมานั่งคิดว่าเนื้อหาข่าวของมันมีอีกมากมายเลย แล้วความจริงอาจจะต้องแอบดีใจว่าเกิดวิฤติเพราะมันทำให้เรามีโอกาส”

ในหน้าหนึ่งมันคือวิฤติในด้านการเงิน ในด้านนั้นคือโอกาสมหาศาลที่มาจาก Social Media ที่มาจากเทคโนโลยีในการนำเสนอที่มาจากที่เราจะสร้างสื่อรุ่นใหม่เพราะคนรุ่นใหม่เข้ามาในกองบก.ก็ไม่มีปัญหาเรื่องเทคโนโลยีเขาทำได้ คุณให้เขาไปถ่ายให้เขาทำให้เขาตัดต่อเสร็จ เอาขึ้น แล้วก็ให้เขารายงานข่าวให้เขาไปเจาะข่าว เพราะฉะนั้นเขาต้องการคำแนะนำเขาต้องการให้คนที่ม่ประสบการณ์สอนเขาคำถามของผมนั้นคือว่าผู้มีประสบการณ์เหล่านั้นอยู่ที่ไหนเรามีจริง ๆ หรือเปล่าที่จะชี้แนะคนรุ่นใหม่ที่มาจากนอวงวงการให้รู้ว่าเรายุติธรรมยากหายากมากฉะนั้นผมหวังว่าเราจะมองวิฤติครั้งนี้ให้เป็นโอกาสที่จะปรับการทำงานให้ดีขึ้นคำว่าอยู่รอดหรือไม่อยู่รอด

ความหมายตอนนี้ของเราคือว่า เราจะมีเงินเดือนงวดหน้าหรือเปล่า เพราะเราเชื่อในระบบทุนนิยมแบบเดิมเพราะเราเชื่อในกติกาการทำสื่อแบบเดิมคิดว่ามีรายได้จากโฆษณา โฆษณาหาย เราหาย แล้วคนที่กำหนดชะตากรรมของสื่อทุกวันนี้คือ Asia User ที่บอกว่าช่องนี้เรตติ้งเท่านี้ แล้วผู้ลงโฆษณาที่จะวางแผนโฆษณาตาม AsiaUser ถ้าถามถึงพวกเราที่มีจินตนาการที่มีวิสัยทัศน์ มีความกล้า มีความหุ่เมเทศมาเสมอทำไมปล่อยให้สิ่งนี้เกิดขึ้นได้ในวงการนี้ เราไม่จำเป็นต้องทำทีวีที่มีคนดูมากเป็นล้านๆ ต่อมาที่เราไม่ต้องการหนังสือพิมพ์ที่คนอ่านเป็นแสนๆ เราต้องการทำข่าวที่มีคุณภาพที่กระทบคนจำนวนหนึ่งที่มีความสำคัญ



และให้สังคมได้รับรู้ ไม่เกี่ยวกับเรตติ้ง ไม่เกี่ยวกับ ยอดขายด้วยเนื้อหาที่เราจะสามารถสร้างขึ้นมาเพื่อส่งต่อ ๆ กันในสังคมให้รู้ถึงความสำคัญช่วยกันแก้ปัญหาระรชนักโดยเฉพาะคำว่า ประชาธิปไตย ถ้าเราทำอย่างนี้ได้ สิทธิการรับรู้ สิทธิที่ต้องการใช้สื่อเพื่อเป็นการยกระดับความคิดความเข้าใจของสังคมเพื่อสร้างชาติมีฉะนั้นสิ่งที่สื่อทำอยู่ทุกวันนี้ก็คือการแชร์ข้อมูลครามา ตื่นเงินและสร้างความแตกแยกต่อเนื่อง เพราะไม่มีใครสนใจเหตุ และผลไม่มีใครสนใจว่าเรื่องนี้จริง ไม่จริง คนแชร์ต่อมาบังเอิญฉันชอบฉันอยู่ฝ่ายนี้เชื่อฝ่ายนี้ฝ่ายโน้นจะส่งอะไรมาฉันก็ไม่เชื่อ ฉันจะดำเอาไว้ก่อน หน้าที่สื่อถ้าไม่ใช่ตกอยู่ในกับดักของฝ่ายสองฝ่ายหน้าที่ของสื่อที่แท้จริงคือทำความเข้าใจให้เหตุและผล คุณชอบหรือไม่ชอบผมไม่รู้ผมมีหน้าที่สื่อผมมีหน้าที่ไปหาความเป็นจริงข้อมูลครบถ้วนที่สุดเท่าที่จะครบถ้วนได้เพื่อให้คุณได้รับรู้

แล้วเชื่อหรือไม่ครับว่า นี่คือนยุคที่ข่าวสารตรวจสอบได้ง่ายกว่าทุกครั้งในประวัติศาสตร์ นี่เป็นโอกาสทองที่คนทำข่าวต้องการจะเช็คข้อมูลนั้นมี

โอกาสเช็คมากที่สุด เราไม่ต้องไปหา พ.ร.บ.ข่าวสาร ขออนุญาตทางการเพื่อจะให้ปล่อยข้อมูลข่าวสารนั้นเหมือนแต่ก่อนอีกต่อไป ทุกวันนี้ มีช่องทางของการหาข้อมูลข่าวสาร เช็คข่าวว่าจริงหรือไม่จริงที่เรียกว่า Fact Check ตลอดเวลาได้ และผมเชื่อว่าอย่างน้อย 80-90 เปอร์เซ็นต์สิ่งที่เราอยากจะรู้ผ่าน Social Media ผ่านช่องทางของการสื่อสารทุกวันนี้เราหาได้หมดเส้นทางการเงิน เส้นทางการติดต่อปฏิสัมพันธ์ของคนโกงว่าไม่ชอบมาพากล เรื่องราวของชนบทต่างๆ จังหวัดที่ต้องการรู้ แต่ไม่มีใครสนใจ เพราะมันไม่สามารถสร้างเรตติ้งได้และมันไม่สามารถจะสร้างรายได้โฆษณาได้ แต่นั่นผมคิดว่าไม่เป็นภารกิจหลักของคนทำสื่อของคนข่าวภารกิจของคนทำข่าวแน่นอนว่าอยู่รอดแต่ต้องมีภารกิจของการสร้างความจริงให้กระจ่างและถามว่าตรงนั้นมียาได้ไหมผมเชื่อว่ามีเพียงแต่เรายังไม่เคยลงมาคิดกันอย่างจริงจังๆ จังๆ วิฤติครั้งนี้จะทำให้โอกาสนั้นเกิดขึ้นและผมหวังว่าเราจะเป็นคนกลุ่มแรกที่มาเจอกันที่จะช่วยกันคิดหาทางออกจากวิฤติเหล่านี้ให้ได้ ผมมีความหวังจริง ๆ ครับ ชอบคุณครับ

[www.thaibja.org](http://www.thaibja.org)